

HỘI THOẠI

Bài tập

1. Bài tập 1, trang 94, SGK.
2. Bài tập 2, trang 94 – 95, SGK.
3. Bài tập 3, trang 95, SGK.

76

4. Mục đích của bài tập này là giúp nhận ra quan hệ xã hội và thái độ của những người tham gia hội thoại.

Vai xã hội và thái độ đối xử của các nhân vật được thể hiện trong cách xưng hô của họ. Về phía anh Dậu, anh “không nói được câu gì”, thái độ hoảng sợ của anh được thể hiện qua hành vi của anh sau khi nghe cai lệ nói.

4. Xác định vai xã hội và thái độ đối với nhau của từng nhân vật trong đoạn trích sau (Chú ý các từ in đậm) :

Anh Dậu uốn vai ngáp dài một tiếng. Uể oải, chống tay xuống phản, anh vừa rên vừa ngóng đầu lên. Run rẩy cất bát cháo, anh mới kê vào đến miệng, cai lệ và người nhà lí trưởng đã sầm sập tiến vào với những roi song, tay thước và dây thừng.

Gõ đầu roi xuống đất, cai lệ thét bằng giọng khàn khàn của người hút nhiều xái cũ :

*– **Thằng** kia ! **Ông** tưởng **mày** chết đêm qua, còn sống đấy à ? Nộp tiền sưu ! Mau !*

Hoảng quá, anh Dậu vội để bát cháo xuống phản và lăn đùng ra đó, không nói được câu gì. Người nhà lí trưởng cười một cách mỉa mai :

– Anh ta lại sắp phải gió như đêm qua đấy !

*Rồi **hắn** chỉ luôn vào mặt **chị** Dậu :*

*– **Chị** khát tiền sưu đến chiều mai phải không ? [...]*

Chị Dậu run run :

*– **Nhà cháu** đã túng lại phải đóng cả suất sưu của chú nó nữa, nên mới lòi thòi như thế. Chú **cháu** có dám bỏ bễ tiền sưu của nhà nước đâu ? Hai **ông** làm phúc nói với ông lí cho **cháu** khát..*

(Ngô Tất Tố, *Tắt đèn*)

Gợi ý làm bài

1. Trong bài *Hịch tướng sĩ*, Trần Quốc Tuấn vừa nghiêm khắc phê phán thái độ sai trái của những người dưới quyền, vừa khuyên bảo họ sửa chữa và sẵn lòng tha thứ cho những người biết hối cải. Em cần tìm những chi tiết thể hiện thái độ đó.

2. Vai xã hội : Lão Hạc là người thuộc vai trên về tuổi tác so với ông giáo, nhưng ông giáo là người có vai trên về địa vị xã hội so với lão Hạc. Thái độ của mỗi người thể hiện ở lối xưng hô, ở cách dùng từ, ở nội dung lời nói và những cử chỉ kèm theo.